

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 63g/2020

privind excepția de neconstituționalitate
a unor prevederi din articolul 34 alin. (3) din Codul contravențional
(*contestarea deciziei de aplicare a amenzii după achitarea jumătății
acesteia*)

CHIȘINĂU

6 august 2020

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Gheorghe Reniță, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 4 mai 2020,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 6 august 2020, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a textului „cu excepția cazului în care a fost contestată decizia de aplicare a sancțiunii contravenționale și contravenientul nu și-a retras cererea de contestare a deciziei, emisă asupra cauzei contravenționale, până la cercetarea judecătorească” din articolul 34 alin. (3) din Codul contravențional, ridicată de dl Ion Onofrei, parte în dosarul nr. 25-21/2020, pendinte la Judecătoria Orhei, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de către doamna judecător Veronica Cupcea, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 21 martie 2019, un agent constator din cadrul Agenției Naționale Transport Auto a întocmit un proces-verbal cu privire la contravenție nr. 01004640. În baza acestui proces-verbal, dlui Ion Onofrei i s-a aplicat conform articolului 197 alin. (1) [care stabilește răspunderea pentru efectuarea transportului rutier de persoane, contra cost, cu vehicule rutiere construite și echipate cu mai puțin de 9 locuri pe scaune, inclusiv locul conducătorului auto, fără a fi înregistrat în condițiile Codului transporturilor rutiere] din Codul contravențional o amendă în mărime de 10000 lei, precizându-se că are dreptul să achite amenda în jumătate în termen de 72 de ore de la data aplicării sancțiunii în discuție.

4. Pe 22 martie 2019, dl Ion Onofrei a achitat jumătate din amendă, iar în termen de 15 zile a contestat procesul-verbal la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

5. Printr-o hotărâre din 13 mai 2019, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, i-a respins contestația.

6. Printr-o decizie din 9 septembrie 2019, Curtea de Apel Chișinău a menținut hotărârea primei instanțe.

7. Pe 22 noiembrie 2019, Agenția Națională Transport Auto a expediat procesul-verbal nr. 01004640 din 21 martie 2019 către executorul judecătoresc Maia Surchicin pentru încasarea silită a încă 5000 de lei din contul dlui Ion Onofrei, în beneficiul statului, invocând prevederile articolului 34 alin. (3) [*amenda*] din Codul contravențional.

8. Pe 25 noiembrie 2019, executorul judecătoresc a emis o încheiere (nr. 119s-1067/2019) prin care a fost intentată procedura de executare a celeilalte jumătăți din amenda aplicată.

9. Pe 29 ianuarie 2020, dl Ion Onofrei a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Agenției Naționale Transport Auto, avându-l ca intervenient accesoriu pe executorul judecătoresc Maia Surchicin, prin care a solicitat anularea încheierii de intentare a procedurii de executare silită.

10. Pe 18 martie 2020, dl Ion Onofrei a ridicat în fața Judecătoriei Orhei, sediul central, excepția de neconstituționalitate a textului „cu excepția cazului în care a fost contestată decizia de aplicare a sancțiunii contravenționale și contravenientul nu și-a retras cererea de contestare a deciziei, emisă asupra cauzei contravenționale, până la cercetarea judecătorească” din articolul 34 alin. (3) din Codul contravențional.

11. Printr-o încheiere din 20 martie 2020, Judecătoria Orhei, sediul central, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

12. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

13. Prevederile relevante ale Codului contravențional, adoptat prin Legea nr. 218 din 24 octombrie 2008, sunt următoarele:

Articolul 34

Amenda

„[...]”

(3) Contravenientul este în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o plătește în cel mult 3 zile lucrătoare de la data aducerii la cunoștință a deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale. În acest caz se consideră că sancțiunea amenzii este executată integral, **cu excepția cazului în care a fost contestată decizia de aplicare a sancțiunii contravenționale și contravenientul nu și-a retras cererea de contestare a deciziei, emisă asupra cauzei contravenționale, până la cercetarea judecătorească.**

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

14. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că textul *„cu excepția cazului în care a fost contestată decizia de aplicare a sancțiunii contravenționale și contravenientul nu și-a retras cererea de contestare a deciziei, emisă asupra cauzei contravenționale, până la cercetarea judecătorească”* din articolul 34 alin. (3) din Codul contravențional este imprevizibil, pentru că legislatorul nu a reglementat cazul în care persoana achită jumătate din amenda aplicată înainte de a contesta decizia de sancționare.

15. De asemenea, autorul excepției de neconstituționalitate consideră că statul urmărește prin prevederile contestate un interes economic, impunându-i justițiabilului să aleagă între două drepturi fundamentale: dreptul de acces liber la justiție sau dreptul de proprietate.

16. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile contestate încalcă articolele 6, 7, 8, 16, 20, 21, 26, 54, 114, 115, 119 și 120 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

17. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

18. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul contravențional, ține de competența Curții Constituționale.

19. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de dl Ion Onofrei, parte în dosarul nr. 25-21/2020, pendinte la Judecătoria Orhei, sediul central. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a)

și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

20. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „cu excepția cazului în care a fost contestată decizia de aplicare a sancțiunii contravenționale și contravenientul nu și-a retras cererea de contestare a deciziei, emisă în cauze contravenționale, până la cercetarea judecătorească” conținut în articolul 34 alin. (3) din Codul contravențional.

21. Prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

22. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză în care este contestată o încheiere de intentare a procedurii de executare integrală a unei amenzi contravenționale (a se vedea *supra* §§ 7-9). Prin urmare, Curtea admite că prevederile contestate pot fi aplicate în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

23. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept din Constituție în cauza concretă, pendinte în fața instanțelor de judecată. Curtea trebuie să verifice, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate constituie o ingerință în vreun drept fundamental (DCC nr. 8 din 24 ianuarie 2020, § 27; DCC nr. 24 din 2 martie 2020, § 18; DCC nr. 63 din 11 iunie 2020, § 19; DCC nr. 64 din 11 iunie 2020, § 19).

24. Curtea observă că, deși autorul sesizării afirmă că dispozițiile contestate contravin articolelor 6 [*separația și colaborarea puterilor*], 7 [*Constituția, Lege Supremă*], 8 [*respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale*], 16 [*egalitatea*], 20 [*accesul liber la justiție*], 21 [*prezumpția nevinovăției*], 26 [*dreptul la apărare*], 54 [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*], 114 [*înfăptuirea justiției*], 115 [*instanțele judecătorești*], 119 [*folosirea căilor de atac*] și 120 [*caracterul obligatoriu al sentințelor și al altor hotărâri judecătorești definitive*] din Constituție, argumentul său principal se referă la împrevizibilitatea acestora și la pretinsa alegere între exercitarea dreptului de acces liber la justiție și a dreptului de proprietate.

25. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că simpla enumerare a unor dispoziții constituționale nu poate fi considerată o critică de neconstituționalitate (DCC nr. 18 din 13 februarie 2020, § 19; DCC nr. 35 din 23 martie 2020, § 20; DCC nr. 44 din 18 mai 2020, § 23). Potrivit articolelor 24 alin. (2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 39 din Codul jurisdicției constituționale, sesizarea trebuie să fie motivată. Această condiție nu este îndeplinită în raport cu articolele 6, 7, 8, 16, 21, 26, 54, 114, 115 și 120 din Constituție.

26. În situații similare, Curtea a respins ca inadmisibile sesizările formulate, precizând că simpla trimitere la un text din Constituție, fără explicarea pretensei neconformități cu acesta a prevederilor legale contestate, nu echivalează cu un argument (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 44 din 22 mai 2017, § 19; DCC nr. 145 din 29 noiembrie 2018, §

15; DCC nr. 130 din 2 decembrie 2019, § 23; DCC nr. 151 din 26 decembrie 2019, § 16; DCC nr. 5 din 20 ianuarie 2020, § 20; DCC nr. 35 din 23 martie 2020, § 21; DCC nr. 44 din 18 mai 2020, § 23).

27. Cu privire la articolul 23 din Constituție, Curtea menționează că acesta implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile (a se vedea HCC nr. 12 din 14 mai 2018, § 38; HCC nr. 22 din 1 octombrie 2018, §32; HCC nr. 24 din 17 octombrie 2019, § 110). În jurisprudența sa, Curtea a menționat că testul calității legii se efectuează prin raportare la un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 38 din 8 iulie 2016, § 35; DCC nr. 44 din 22 mai 2017, § 18).

28. Totodată, Curtea nu poate reține afirmația autorului sesizării că dispozițiile contestate sunt de natură să îngreuească dreptul de acces liber la justiție și dreptul la o cale de atac efectivă. Sub acest aspect, conform articolului 448 din Codul contravențional, contravenientul poate contesta decizia emisă asupra cauzei contravenționale în termen de 15 zile de la data emiterii ei. Mai mult, în baza articolului 465 din același Cod, hotărârile judecătorești contravenționale pot fi atacate cu recurs.

29. Faptul că persoana a achitat în termen de trei zile lucrătoare jumătate din amenda aplicată nu îngreuește posibilitatea ei de a formula o contestație împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție. În această cauză, autorul excepției de neconstituționalitate și-a exercitat aceste drepturi (a se vedea *supra* §§ 4-6). Așadar, prevederile contestate nu aduc vreo ingerință în drepturile garantate de articolele 20 și 119 din Constituție.

30. Norma contestată este adoptată în virtutea prevederilor articolului 72 alin. (3) lit. n) din Constituție și nu reclamă vreo problemă din perspectiva Constituției. Mai mult, Constituția nu impune acordarea unor facilități la plata amenzilor, care, între altele, vizează descongestionarea activității agenților constatori și a instanțelor de judecată. În orice caz, rămâne la discreția persoanei de a achita jumătate din amendă, precum și de a contesta sau nu procesul-verbal cu privire la contravenție.

31. În cele din urmă, Curtea observă că, sub aparența unor critici referitoare la imprezibilitatea prevederilor criticate, autorul excepției de neconstituționalitate contestă felul în care acestea au fost interpretate și aplicate. Sub acest aspect, Curtea reamintește că aspectele legate de interpretarea și aplicarea legii nu țin de competența Curții Constituționale (a se vedea DCC nr. 135 din 15 noiembrie 2018, § 23; DCC nr. 48 din 5 aprilie 2019, § 15; DCC nr. 91 din 19 septembrie 2019, § 19; DCC nr. 106 din 7 octombrie 2019, § 25). Această competență le revine, prin definiție, instanțelor de judecată. În același sens, și Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat că rolul decizional conferit instanțelor de judecată urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor (a se vedea *Rohlena v. Cehia*, [MC], 27 ianuarie 2015, § 50 și § 51).

32. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* excepția de neconstituționalitate a textului „cu excepția cazului în care a fost contestată decizia de aplicare a sancțiunii contravenționale și contravenientul nu și-a retras cererea de contestare a deciziei, emisă asupra cauzei contravenționale, până la cercetarea judecătorească” din articolul 34 alin. (3) din Codul contravențional, ridicată de dl Ion Onofrei, parte în dosarul nr. 25-21/2020, pendinte la Judecătoria Orhei, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 6 august 2020
DCC nr. 97
Dosarul nr. 63g/2020*